

taler Noget om Godtgjorelse for Kjørsler. Den udtaler nemlig, at de forsludsvise Godtgjorelser, som maatte være udrede, skulde foredeles paa — nu kommer Udtrykket — „samtlige Kongens Riger og Lande“, og ved de senere Love af 22de September 1808 og 30te April 1809 blev Godtgjorelsen lagt paa alt Hartorn, og ved Loven af 7de September 1853, der ligeledes gav en Godtgjorelse, paa Statskassen, det vil sige paa samtlige Kongens Riger og Lande. I den Omstændighed, at Lovforslaget skulde kunne restitueres netop til den Skikkelse, hvori det fremkom i forrige Samling, nemlig som en Fordelingslov for det kjørepligtige Hartorn, kan jeg altsaa ikke see den allermindste Opfordring til at søge Sagen fremmet. Jeg er vistnok i det Hele taget ikke tilbøielig til at afskære nogen Sags Forhandling, men jeg har troet at burde udtale, at jeg ikke deri kunde see nogen Grund til at freimne denne Sag. Vilde man stemme for Noget, maatte det da være for Noget, der mere nærmede sig til det, der nu foreligger, men det vilde man jo saa have særdeles ringe Udfigt til at vente sig noget Udbytte af. Jeg skal ikke særlig for mit Vedkommende udtale mig om Sagens Overgang til videre Behandling; men jeg skal blot sige, at jeg ikke veed, om den vil kunne bringes i nogen Form, der vil kunne forebygge alle de Ulemper, alle de Forstyrrelser, ja, jeg troer, at turde sige al den Misnøie, som den vil fremkalde. Misnøie kan det gjerne være, at der vil være hos Enkelte, naar de ikke erholde den Godtgjorelse, som de finde, at de kunne have Krav paa; men de, der troe, at man bør imødefomme denne Misnøie, kunne ganske vist være overbeviste om, at der ved en Lov som den omtalte vil komme en Misnøie frem fra en anden Kant, der maaskee langt vil overgaae hii.

Madvig: Da jeg meget nødig vil negte at tage Hensyn til Billighed, skal jeg tillade mig at udtale, hvorfor jeg ikke kan finde, at der i denne Sag, hvor det er klart, at der ikke foreligger noget Netskrav, endog blot foreligger noget Billighedsskrav, der kunde be-

væge mig til at fravige den Beslutning, som Landstinget tidligere har taget i denne Sag. Jeg anseer det for en complet Umulighed at ville bevirke, at de Byrder, som en Krig paafører et Land, falde fuldstændig ligelig paa alle Landets Indbyggere. At foresætte sig dette Maal, det er at foresætte sig et uopnaeligt Maal, og, idet man med en smaalig Omhu søger at tilfredsstille ethvert Krav paa eet Sted, vil man derved kun opnaae at handle høist ubilligt mod Andre. Der er nemlig visse Tab, der ere af den Bessaffenhed, at de fremtræde som Fordring paa Erstatning for Noget, som man har ydet eller bortgivet, saa at man kan fremlægge Regning over dem og i Genhold dertil kræve Erstatningen, medens der er andre Tab, som i Virkeligheden kunde være langt større og langt mere ødelæggende, der ikke saaledes fremtræde som en directe Ydelse fra deres Side, hvem Tabet er overgaaet, hvorfor de ikke kunne faae nogen Erstatning, men selv maae bære Tabet. Medens man kan erstatte, hvad der er udredet i Kjørsler, vil man ikke kunne erstatte det Tab, som Handelsmanden kan have lidt ved Standsningen af hans Bedrift. Man kan heller ikke sige, at dette Tab fordeler sig ligelig paa Alle. Thi troer man da ikke, at det ofte er saa, at en Kjøbmand, der har ført en vis Bedrift, Sigtet har lidt ved Krigen, men tværtimod endog har haft stor Fordeel af den, medens en anden Kjøbmand mulig har haft en Bedrift, der er bleven aldeles standset og afslaaen af Krigen? Det er altsaa aldeles umuligt at erstatte alle Tab. Man maa derfor for det Første undersøge, om der er et Netskrav, og dernæst om der er et saadant Billighedsskrav, som man kan tilfredsstille paa en nogenlunde rimelig Maade, saaledes at man kan vente at opnaae, hvad man tilfigter. Fra dette Synspunkt var det, at jeg i sin Tid tiltraadte Loven om Krigsskadeserstatning. Men naar man vil forfølge denne Stræben smaaligt videre paa hvert enkelt Punkt og fortsætter med at gjøre saadanne Krav gjældende Nar efter Nar, saa mener jeg, at vi bør standse dette. Jo længere man kommer